

טיב הקהילה

שמיני

כ"ח ניסן תשפ"ה

הזמנים לפי אופק דרושלים

זמני הדלקת הנרות ומצ"ש

הדרה"ג 6:39

מוצש"ק 7:55

ר"ת 8:33

סוף זמן קריאת שמע וחפילה

סו"ק ש"א 8:29 | סו"ת א' 9:51

סו"ק ש"ב 9:15 | סו"ת ב' 10:22

הזמנים לפי ששון קיז

גליון מס':

779

טיב המערכת

• יקריב אותו לדענו •

המשנה במסכת מכות אומרת: 'הזוהק אבן לרשות הרבים ודורג, הרי זה גולה, והגמרא שואלת מיד: כיצד יתכן שמי שזרק אבן לרשות הרבים צריך לגלות, והרי הוא מזיד, כי היה לבדוק שאין שם אדם? והגמרא אכן מתחבטת רבות בשאלה זו, עד שמוצאים שם אפשרות מסוימת שאדם שזרק אבן למקום שלא אמורים להיות אנשים באותו זמן, הריהו נקרא שוגג ולכן עליו לנוס לעיר מקלט, אבל בכל שאר המקרים אין ספק כי מי שזרק אבן לרשות הרבים הוא מזיד וחייב מיתה, בהמשך המסכת יש משנה נוספת: 'אלו הן הלוקין... והאוכל נבלות וטרפות שקצים ורמשים' מביאה הגמרא: 'אמר אביי, אכל פטיתא - לוקה ארבעה נמלה - לוקה חמש משום שדרך השוועץ על הארץ, צרעה - לוקה שש משום שדרך העוף, נשאלת השאלה: האם יש קשר בין שני המאמרים?

חלק נכבד מפרשת שמיני עוסק בכשרות המאכלים וכך כתוב בפרשתנו: 'וזה תקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני, ולא תטמאו את נפשתיכם בכל השרץ הרומש על הארץ, ומפרש רש"י 'לעבור עליהם בלאוין הרבה, וכל לאו מלקות, וזה שאמרו בתלמוד: אכל פטיתא לוקה ארבע, נמלה לוקה חמש, צרעה לוקה שש, ולא זו בלבד אלא שחז"ל דורשים על הפסוק 'ונטמתם בג', אל תקרי ונטמתם אלא ונטמטם, שאכילת מאכלות אסורות מטמטמת את הלב, אם כן ישאל השואל: מה רוצים ממני? שאפסיק לאכול? כמובן שאין זו כוונת התורה, שהרי אמרה התורה 'וחי בהם', אז איך אפשר בכל זאת להמשיך לאכול אבל לא להיכשל? התשובה נמצאת בדברי הגמרא שהבאנו, כמו שאדם הזוהק אבן לרשות הרבים נקרא מזיד, כי היה עליו לבדוק שאין שם אדם, בדיוק כך עלינו לבדוק כל דבר לפני שנכנס לפינו שהוא כשר ואין בו דבר אסור, ב"ה אכשר דרא, אנו נמצאים בדור שיש מערכות כשרות שעושים את העבודה אבל על כל אחד מוטל לבדור מהי הכשרות הטובה, וכמובן לבדוק כל דבר לפני שמכניסו לפיו, ומי שעושה כל מה שיכול, משמים מסייעים בידו שלא יכשל.

(לפי טיב התורה-שמיני)

יו"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד'

בנשיאות מוורנו ורבנו הרה"צ

רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

טיב הפרשה

לדעת מה ה' דורש מעמך

כאן אבידה גדולה, לא זכו לעמוד על גדולה האמיתית עדיין לא ידעו איזה השפעה רוחנית היתה להם ואיננה שוב. על כן היו בוחרים לדחות את האבלות כל עוד שלא עבר זה היום שהיתה שמחה לפניו יתברך שמו.

ולזה בא הוראת משה, שעל כל אחד לבדוק אם רצונו שווה לרצונו של מקום. ויציא לפי זה שאהרן ובניו שהתאוו להתאבל על קרוביהם, צריכים להמשיך בשמחת הבורא כי עבודם לא היתה זה אבידה גדולה כל כך, ואם יתאבלו גם הם תהיה זה פגם בשכינה, שדוחים שמחתה בסיבת האבלות. אולם בני ישראל שהפסידם גדול, המה ראויים וחייבים לקונן, ועליהם לבטל רצונם להשתתף בשמחת בוראם כי אין זה הזמן הראוי לכך עבורם, ולא תהיה זה פגם בשכינה, להיפך, תהיה זה כבוד לשכינה, מאחר שמקוננים על הפגם בהשגת אור השכינה, כתוצאה מסילוק הצדיקים.

לפניהם עובדא הממשיש היטב את כוונתו, היה זה באחד מגדולי המקובלים, עוד לפני ימות מרן האריז"ל, הגו"ק רבי שמעון לביא זצוק"ל בעל ספר 'כתם פז', ומתברר השיר הידוע 'בר יוחאי'.

צדיק זה היה דר בחוץ לארץ, ובערוב ימיו השתוקק מאוד לחונן אפר ארץ הקודש וגם לבלות שם את אחרית ימיו בתורה ובעבודת השם, כשאית הרבה צדיקים באותה תקופה ובתקופות שלאחריה. ולאחר שעשה הרבה הכנות לכך התחיל בפועל במסעו.

והנה בעודו במסעו הזדמן לו לחנות במקום מסוים, והבחין שהיהודים הנמצאים שם הם בורים ורקים מכל תוכן רוחני, ואפילו להתפלל אינם יודעים, כי גם קרוא וכתוב לא היו יודעים. בראותו כי כן הבין שאין רצון העליון שימשיך הלאה במסעו ולהניח קהילה שלמה של יהודים במצבם הירוד, והחליט תיכף ומיד להשתכן ביניהם כדי ללמדם אורחות חיים ולשקם את קומתם הרוחנית. גם עזב את עבודתו העמוקה והטמירה לפני בורא, וירד מן ההר אל העם והחל ללמדם דברים פשוטים אותיות ונקודות ויתר דיני התורה, כאילו היה מלמד דרדקי פשוטו כמשמעו. והיתה זאת משימתו מאותו יום ועד אחרית ימיו, ובאותו מקום מנוחתו כבוד.

היתה זאת עבודו הקרבה גדולה מאוד, מאחר שזכה להשגות רמות בתורה ובעבודה, ולא היה מעצור לכיסופיו עד שביקש לעלות לארץ הקודש ולהתענג שמה מזיו השכינה, על אף שהיתה זאת משימה של 'מסירות נפש' ממש בימים אלו, ובכל זאת מאחר שהבין שרצונו של הקב"ה הוא שיהיה לאב רוחני לבני אותה קהילה כבש את אהבתו הגדולה וכיסופיו הכבירים, ושימש לפניהם למלאך המושיע.

זהו כאמור יסוד גדול בעבודת ה', לדעת מה ה' אלקיך דורש מעמך, וגם אם נתעורר כך רצון עז לעבוד את הבורא באופן נעלה, עליך לבדוק אם אכן תהיה מרוצה בכך בעיני אלקים או שמא שונה רצונו יתברך מרצונך, והוא חפץ דוקא בעבודה אחרת.

ניתן לשמוע את שיחותיו של מוורנו ורבנו שליט"א • במספר מיוחד וישיב

באידיש: 073-2951321 • בלשון הקודש: 073-2951320

עדכוני שיחות: 100024-0534

יו"ר הוועדה הרוחנית: ר' יעקב רבינוביץ | עורך: ש. גולדשטיין

טיב
ההודעות

הלכות ספירת העומר א'

א. בליל שני אחר תפלת ערבית מתחילין לספור העומר (ש"ע סי' תפ"ט ס"א).

ב. ונחלקו הפוסקים אי ספירה בזמן הזה דאורייתא או דרבנן ודעת רוב הפוסקים שהוא מדרבנן זכר למקדש שהקריבו העומר (עי' ביהל ד"ה לספור).

ג. צריך להקדים הספירה כמה שאפשר, כדי שיתקיים יותר מה שכתוב תמימות תהינה, ולכן סופרים מיד לאחר תפילת ערבית קודם עלינו (מ"ב סק"ב). ויש נוהגין לספור לאחר עלינו כדי שלא להפסיק בסדר התפילה (כנה"ס סק"ב).

ד. ומכל מקום אם לא ספר בתחילת הלילה הולך וסופר כל הלילה, דכל שלא עבר עדיין הלילה ה"ז בכלל תמימות. ומ"מ ח"פ כשיזכור יברך יוספר, ולא יאמר כיון שאחרתי אחרתי ואמתין עוד מעט, לפי שכל מה שמתאחר יותר גורם אחיזה אל החיצונים (שם סק"א).

ה. ומה שנוהגים העולם לספור אחר תפילת מעריב גם כשמתפללים מאוחר בלילה, אע"פ שעיקר חלות המצוה הוא מיד בתחילת הלילה, ה"ל הטעם משום דיש ענין לספור ספירת העומר בציבור (פנתי"ח סי' נ"ה בשם השלה ועוד). ובשול"ת שבט הלוי (ח"ו סי' נ"ג) כתב וז"ל: נ"ל ללמד זכות על ישראל, היות כי ספירת העומר הוא דבר הנשכח בקלות, ואם צריך לספור כל אחד בתחילת הלילה לבד, ואח"כ יבואו להתפלל בציבור ולא יספרו, קרוב הדבר שהרבה מאד ישיחו הספירה לגמרי, ע"כ הנהיגו שיספרו בזמן שהציבור מתפללים ואין הכי נמי אם מצד איזה סיבה הוא מתפלל מעריב ביחידות כמה שעות בלילה, יכול לספור בתחילת הלילה, ולא ראיתי טעם לאחר הספירה בזה עכ"ל.

ו. אם טעו ביום המעונן וברכו על ספירת העומר כשהיה עדיין יום חוזרים לספור משתחשך בברכה דיון, והמדקדקים אינם סופרים עד צאת הכוכבים אף דמן הדין היה אפשר להקל לספור משתחשך אף קודם צאת הכוכבים משום דבין השמשות הוא ספק לילה ואוליין לקולא בספק דרבנן בספירה בזמן הזה שהוא מדרבנן לרוב הפוסקים מ"מ אינו נכון להכניס עצמו לספק לכתחילה, אלא ממתנים עד צאת הכוכבים שהוא בודאי לילה, וכן ראוי לעשות לכתחילה, ומ"מ בדיעבד אף אם ביוך בין השמשות יצא אבל הא"ר מפקפק בזה ומצד דנכון שיחזור ויספור לאחר צאת הכוכבים בלא ברכה (ש"ע סי' ס"ב וס"ג שם).

ז. המתפלל עם הציבור מבעוד יום מונה עמהם בלא ברכה, ואם יזכור בלילה יברך ויספור (ש"ע סי' נ"ג וס"ב וביהל מה שהאירו בכל פירי דין זה).
ח. הנוהגים כשיטת ר"ת ומתפללים עם הציבור ערבית קודם זמן ר"ת נכון שיספרו עם הציבור אחר תפילת ערבית ומשום חומרא יספרו עוד הפעם בביתם בלא ברכה (פנתי"ח סי' ס"ה).
ט. נשים פטורות מספירת העומר, דהיינו מצות עשה שהזמן גרמא ומיהו כבר

בימי הספירה צריך להתחזק בעניינים שבין אדם לחברו

דרך ארץ קדמה לתורה

ימי העומר מיוחדים ומקודשים להכנה דרבה, להתקין ולהשלים את הנפש בכל מילי דמיטב, שנהיה מוכנים ומזומנים לקראת האי יומא רבה של קבלת התורה, וכלשוננו הוזהב של בעל החינוך: "נצטוו למנות ממחרת יום טוב של פסח עד יום נתינת התורה, להראות בנפשנו החפץ הגדול אל היום הנכבד הנספך ללבנו, כעבד ישאף צ"ל."

אבל ישנו תנאי הקודם למעשה, שלולא זה אינו בנמצא ולא אפשרי כלל שיקבל האיש הישראלי את התורה, והוא העניין של המידות הטובות שבין אדם לחברו, שהוא היסוד והבסיס לכל התורה כולה, ורק אחר השלמת ותיקון הנפש בדברים אלו יהיה כלי מוכן לקבל ברכת השם ולנחול את התורה כראוי, כמו שכבר ידוע מאמר התנא דבי אליהו (רבה (פרק א') "דרך ארץ קדמה לתורה", דהיינו שתיקון המידות קודמים לעצם התורה, שרק אחר שיהיו מידותיו מתוקנות ומושלמות אזי יוכל להשיג בתורה.

שלא נהנו כבוד זה לזה

באופן מיוחד יש להתבונן בעניין זה בימים האלו בהם אנו נוהגים מנהגי אבלות על מיתת כ"ד אלף תלמידי רבי עקיבא שהסתלקו בתקופת זמן קצרה זו שבין פסח לעצרת ואמרו חז"ל (יבמות סב:) שהיה זה כעונש על שלא נהנו כבוד זה לזה. כמובן שאין לנו השגה כלל בדרגתם ומעלתם של תלמידי רבי עקיבא ואין הדברים ניתנים להבין בשכל הפשוט, אבל תורה היא וללמוד אני צריך. ועל כן יש לנו להבין מפני מה הגיע עליהם הפורענות הגדולה הזו, ומדוע דווקא בפרק הזמן שבין פסח לעצרת?

אך את זאת ייתכן לומר, כי לעולם לא היו ראויים לעונש חמור ונורא כל כך, אבל היות שהימים האלו שבין פסח לעצרת התייחדו להיות זמן של תיקון המידות, ובכל זאת הם לא נהנו כבוד זה לזה, על כן דווקא הזמן הזה גרם שיהיה עליהם תביעה מיוחדת והביא העונש החמור, אבל בשאר תקופות השנה אולי לא היה מתעורר הקטרוג ולא היו נענשים עד כדי כך.

מעתה אמור, שלא הסתלקות תלמידי רבי עקיבא היתה הסיבה שקבעה את הימים האלה לזמן של תיקון המידות אלא להיפך, היות וכבר התייחד הזמן הזה לתיקון המידות להכנה לקבלת התורה, היא זאת שהביאה להסתלקותם טרם עת ברם ברור הדבר, שכדאי הוא הפורענות הזאת שתעורר אותנו מתרדמתנו ונחפשה דרכנו ונחקרה ונשובה אל ה' לתקנם כראוי וכנכון.

וזהו העולם שמים

ובכדי לקבל מושג והבנה בגודל ההפסד והחשיכה הנוראה שירדה על העולם עם הסתלקותם של תלמידי רבי עקיבא ראוי לנו לעיין במקור הדברים במסכת יבמות (סב:) שם מובא שלאחר שמתו כ"ד אלף תלמידי רבי עקיבא היה העולם שמים מתורר, עד שבא רבי עקיבא אצל רבותינו שבדרום והעמיד שם חמשה תלמידים בלבד, רבי מאיר, רבי יהודה, רבי יוסי, רבי שמעון ורבי אלעזר בן שמעון, ואלו החמשה תלמידים העמידו שוב את דברי התורה בעולם.

עתה בואו חשבון, עד היכן הייתה מגעת כח התורה בעולם אילו כ"ד אלף תלמידי רבי עקיבא לא היו מתים בחתף, והלא הדברים קל וחומר, אם על ידי חמשה תלמידים בלבד זכה רבי עקיבא להעמיד את מסורת התורה באופן שאין לה אח ורע בכל הדורות, על אחת כמה וכמה אם היו אלו הכ"ד אלף תלמידים נותרים בחיים, הרי שכח התורה היה מתעלה עשרות

מונים עד אין לשער ואין לתאר, ורק בעבור שלא נהנו כבוד זה בזה חסרנו כל אלה.

אמר רבי עקיבא כלל גדול בתורה

בכך יובן שפיר מדוע היה רבי עקיבא אומר (ירושלמי נדרים ל:) "זאתבת לרעך כמוך (ויקרא יט, יח) זהו כלל גדול בתורה, כי מאחר שרבי עקיבא הרגיש בעצמו את החורבן הגדול שהתרגש מן החיסרון בכבוד חבירים, שבעונת זה הסתלקו כ"ד אלף תלמידיו מן העולם, ויחד עמהם התדלדל כל כח וקדושת תורתם עד שהיה העולם לצייח ושוממ. לפיכך אמר רבי עקיבא "זאתבת לרעך כמוך זהו כלל גדול בתורה, כלומר, רק בזכות אהבת וכיבוד חבירים ישנו קיום והמשך לתורה ואילו לא זה אין תורה בעולם.

דברים אלו עולים בקנה אחד עם דבריו הנקבים של רבינו חיים ויטאל ז"ע, שכתב בזה הלשון (ספר שערי קדושה - חלק א' שער ב): "אין המידות מכלל הת"י מצוות ואמנם הן הכנות עיקריות אל ת"י המצוות בקיומן או בביטולם ולפיכך ענין המידות הרעות קשים מן העברות עצמן מאד מאד, ולהיותם עיקרים ויסודות לא נמנו בכלל ת"י המצוות התלויות בנפש השכלית ונמצא כי יותר צריך לזהר ממידות הרעות יותר מן קיום המצוות עשה ולא תעשה, כי בהיותו בעל מידות טובות בנקל יקיים כל המצוות."

אהבת חברים - אבן הבוחן על כל הרוחניות

ידועים דברי המהרש"א (ראש השנה טז.) שכתב כי בזמן של פסח דומה האדם לבהמה, שהרי בו בזמן יצאנו מארץ מצרים אחר שהיינו משוקעים במ"ט שערי טומאה, ועבודת האדם במשך כל ימי הספירה, הוא לצאת ולעלות ממדרגת הבהמה עד שבהגיע חג השבועות וזמן מתן תורה כבר יהא בדרגה העליונה של האדם שהוא נזר הבראה.

והנה, אחד החילוקים היסודיים שבין האדם לבהמה הוא, שהאדם יכול לחשוב ולדאוג גם עבור חברו וטובת הזולת, מה שאין כן הבהמה אינה דואגת אלא לעצמה בלבד ומלבדה אין היא רואה ולא כלום.

ולפי דברי המהרש"א שבימים אלו צריך להיחפך מהדרגה הנמוכה של הבהמה עד למעלה העליונה של אדם, הרי שזוהי עבודתו לעת הזאת, להחליל מלהיות כבהמה הדואגת לעצמה בלבד, אלא להתעלות למדרגת אדם החושב ודואג על שלומו וטובתו של חברו.

הנה כי כן אמרו בשם הצדיקים, שאם חפץ האדם לבחון את עצמו ולדעת היכן הוא עומד ברוחניות ומהו מצבו בעניינים שבין אדם למקום, הרי שקודם לכל יעיין בעצמו לראות כיצד הוא מתנהג במצוות שבין אדם לחברו, וכפי זה יידע להעריך נאמנה את דרגתו בדברים שבין אדם למקום.

וטעמא במילתא, שהרי כל אדם מישראל הינו חלק אלוך ממעל, וכאשר הוא אוהב ומכבד את השני הריהו מוכיח בזה שאוהב את הש"ת ואת הצלם האלוקים שנמצא בחברו, ואהבה זו מעידה על כל מהותו כי אוהב הוא את הקב"ה בכל לבבו ובכל נפשו, וכפי השיעור שאוהב את זולתו כך מידת אהבת הש"ת שבקרבו.

על כן עם ה' חזקו ונתחזקה בימים אלו במצוות שבין אדם לחברו, להרבות אהבה ואחוה ורעות וכבוד חברים, ויהיה זאת להכנה דאריה לקראת קבלת התורה, כדרך שהורו חכמינו שהמידות הטובות הם היסוד והתנאי לקבלת התורה, ובודאי על ידי שנתחזק ונתאמץ בזה נזכה לקבל את התורה מתוך רוב נחת וכל טוב סלה.

סיפורי השגחה פרטית
שנשלחו למערכת ע"י הקוראים

מהיפה שבנכסיו

שאלתי בבית, איזה תכשיט אתם רוצים לכבוד החג?

"האמת שהפעם מאוד אשמח אם תקנה לי שואב שוטף זה ממש יקל מעלי את העבודה בבית!!!!" כשהאשה מבקשת

בקשה קטנה לעזרה, הבעל מאוד רוצה לקנות. מה גם שעוזרת עולה לא מעט ואשת חיל שמסתדרת בלי עוזרת מגיע לה עוזרת רובוטית

מתברר שהמחירים לא כל כך זולים, ובפרט על הדגמים הטובים יותר, ואם כבר קונים אז רוצים לקנות את הטוב ביותר בשוק. מכשיר שבאמת עובד ונותן תפוקה ולא דורש הרבה טיפול.

עשיתי בירורים, והתפללתי לה' שיעזור לנו לבחור את הדגם הטוב ביותר ואת התקציב הנדרש.

הבוקר מתקשרת אלי אימא שלי להתעניין בשלומי כדרכה. בין הדברים היא מספרת לי על אחותי הקטנה

שרוצה להיפטר מהשואב שוטף שלה, מכיוון שהדירה שלה קטנה וצפופה, ואין לה מקום לאכסן את השואב הזה. "איזה שואב שוטף?" שאלתי בהשתאות

"השואב הכי טוב בשוק!!!! אתה לא מכיר את אימא שלך?! אם קונים אז

קונים את הטוב ביותר!?" מסתבר שאימא קנתה לאחותי את השואב שוטף אחרי החתונה שלה והוא חדש

ללא שימוש, והיא יותר משמחה למסור את השואב הזה כדי שיתפנה לה מקום ביחידת דיור הקטנה שלה שעם מגב

קטן היא מנגבת את הרצפה ברגע... שמחתי שמחה גדולה על הקב"ה שענה לתפילות שלי ולרצונות של אשתי.

ראיתי שכאשר הקב"ה מפנק הוא מפנק בדגם הטוב ביותר!!! כפי שמצטט הקיצור שולחן ערוך הלכות צדקה סימן

"ל"ד ס' ה' זה לשונו: "הרוצה לזכות לעצמו, יכוף את יצרו הרע וירחיב ידו, וכל דבר שהוא לשם שמים יהיה מהטוב והיפה. אם בנה בית תפילה יהיה נאה

מבית ישיבתו, האכיל רעב יאכילו מהטוב ומהמתוק בשולחנו, כיסה ערום יכסהו מהיפה שבכסותו, הקדיש דבר יקדיש מהיפה שבנכסיו. וכן הוא

אומר כל חלב לה'."

חנה ארנסט: ח. א.

הפענוח לזכות את הרבים בסיפור של השגחה פרטית פוזן לשלח אל א' שפחה שמואל

בפוסט: 15326517922

או א: o.y.wines@gmail.com

בהגיעם לפני המלך שאל אותם הרבי ובירר את כל קורותיהם באותה עיירה ומדוע נותרו שם זמן רב כל כך?

סיפור התלמידים לפני דברים כהווייתם שכשניסו מתחילה

לדבר אל ליבם מצאו שאין הם מבינים כראוי את אשר לפנייהם בפנימיות ויש לפתוח מסילות של אהבה בפנימיות לבנם. ולכן הוכרחו להתהלך עמהם בדרך אחר, וכענין שאמר הכתוב (דברים כ"י): "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך, ויראו ממך". - שבשביל עמי הארץ לא יועילו דברי מוסר ותוכחה רק צריכים לראות השגחה בעיניהם. ומתוך שיקויים בהם "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך", אז ממילא יושפע עליהם יראת שמים טהורה "ויראו ממך", וישונו בתשובה שלמה לפני קונם!

~*~*~

בשנת תקל"ז לפ"ק עלה לארץ הקודש הר"ק הגר"מ מוויטבסק זצוק"ל עם תלמידו הכהן הגדול הר"ק רבי אברהם מקאליסק זצוק"ל, בראשות עדה שלמה וקהל גדול של כמה מאות חסידים והתיישבו בעיירה טבריא

ת"י, שהיתה אז מרכז יישוב יהודי בארץ הקודש. עם הגעתם של אותה קהילה קדושה לטבריה, הגיעו אלו הצדיקים והמנהיגים כמה וכמה מן המנהיגים והתקנות

שהיו נהוגים בהם בגולה. כדוגמת המנהג הנודע עד היום בכל הגליל שאין הכהנים נושאים את כפיהם בכל יום. ובזוהי שבארץ ישראל היה המנהג בנשיאות כפיים מדי יום ביומו, ואילו במדינת הים נהגו שלא לישא כפיהם

רק בימים טובים בלבד. - לפיכך עשו בטבריא מעין פטרה בזה, שתקנו לכהנים לישא את כפיהם לזכרת כהנים גם בשבתות אבל רק בתפילת המוסף. וכידוע היה להם בזה עוד טעמים נסתרים רזין דרזין באשר

הגוינו לשנות ממה שהיה נהוג ומקובל בארץ ישראל ובשאר ארצות המערב לישא כפיים בכל יום וכבוד אלקים הסדר דבר (משלי כ"ב).

מנהג נוסף שהנהיג הר"ק מוויטבסק בטבריה, להתעטף כל הקהל בטלית גדול לתפילת קבלת שבת עד לאחר תפילת ערבית של שבת קודש, כמנהג חסידי רייסן שהיה תפוס בידם מקדמת דנא.

וכאשר נהוג עד היום בכמה קהילות קדושות כנודע בקהילות דחסידי סלונים וחסידיו קרלין בארץ הקודש, כפי המהוזה בידיהם מקהילותיהם העתיקות שבטבריא. וכבר נרמז מנהג נאה זה במכילתו דשבת (כה): "כך היה מנהגו

של רבי יהודה בר אלעאי, ערב שבת מביאים לו עריבה מלאה חמין, ורוחץ פניו ידיו ורגליו, ומתעטף ויושב בסדיניו המצויינים, ודומה למלאך ה' צבאות והיו תלמידיו מתניין ממנו כנפי כסותו. ושם (ק"ט): "רבי חנינא מיעטף וקאי אפניא דמעלי שבתא, אמר: בואו ונצא לקראת שבת המלכה. רבי ינאי לביש מאניה

מעלי שבת ואמר: בואי ללה בואי ללה" ע"ש. והנה כמה עשרות שנים לאחר הסתלקות הרבי ר' מענדל מוויטבסק, היה היכל קדשו שבעיד העתיקה של טבריא עומד שמם עד שקם אותו צדיק קדוש

עליון מופת הדור הר"ק בעל בית אהרן מקארלין זצוק"ל, והוא ציווה באגרותיו המפורסות על חסידיו שבטבריא, לשנן מותניהם לגייס כספים ולרכוש עבורם את בית הכנסת וכל הבנין כולו של הרבי מוויטבסק, כאשר ידועים ומפורסמים

דברי קדשו שם אודות המקום הקדוש והטהור: "מקום דריסת רגלי הצדיקים" - ואכן את קקדת רבם שמרה רוחם המה יצאו וטרונו בעריות רבות במסירת נפש, עד שעלתה בידם לעשות רצון רבם ומאו ועד היום נמצא אותו בנין קדוש וטהור בחזקתם של חסידיו קארלין, אשר משמרים את המקום בקדושה ובטהרה כראוי לו. וכמובן שומרים ומשמרים שם את כל אותם מנהגים ותקנות שהיו

מוחזקים בבית המדרש דשם מקדמת דנא. כאשר עלתה הרבי ר' יוחנן מקארלין זצוק"ל לארץ הקודש, נסע באחד מבקריו עם חסידיו הרבים לשבות שבת אחת בעיירה טבריא ת"י, שם בתוך קהל עדתו מרעיתו חסיד קמאי מדורות קדומים ערך את שולחנותיו הטהורים

ואת תפילתו באותו קלויז העתיק דחסידי קרלין שבטבריא, שניכר שנים רבות לפני כן על פי הוראת זקנו אדמו"ר זצוק"ל.

והנה כאשר עלה ובא הרבי הקדוש בלוויית צאן מרעיתו אל בית המדרש לתפילת מנחה של ערב שבת התקבל שם בכבוד גדול, אך לא היה מעוטף בטליתו כאשר לא היה נהוג בזה להתעטף בטלית לקבלת שבת וכשראו הגבאים הנאמנים שאין עימו טלית נגישו לפניו בחדרת קדוש והגישו לו טלית מהחדרת להתעטף בה כמנהג המקום.

הרבי התרגש לנוכח מנהג קדוש זה, שמקורו טהור מהיכלו הגדול של הוויטבסקער מרא דאתרא, הוא נרעד קלות ונענה ואמר: לא ידעתי מנהג זה ולא הכנתי עצמי לקראתו, בשביל קיום מנהג מקדוש כזה צריך אני להכנה דרבה הייתם צריכים לומר לי זאת לפני כמה שעות כדי שאוכלנו היטב להו:

ומי יבוא בעד קדושים ולמדנו דרכי יראת שמים צרופה, בהכנה דרבה הנצרכת לפני כל מצות שאפילו לקיום מנהג בלבד נצרך הצדיק להכין את עצמו לקיום בדחילו ורחימן, לעשות נחת רוח ליצורו.

~*~*~

לאחר עלות הר"ק רבי מנחם מענדל מוויטבסק זצוק"ל בעל פרי הארץ אל העיר טבריא ת"י, בעלייתו הגדולה לארץ הקודש בראשות כשלוש מאות חסידים שעלו עימו, היתה אז בטבריה קהילה אחת מסודרת של בני עדות המזרח.

הרבי ר' מענדל נפגש תיכף בבואו עם הרב הגדול נשיא הקהילה הנקרא 'אכס באש', ונשא מאור חן זה בעיני זה והיתה אהבה גדולה ביניהם והחליטו באותו מעמד על מידת | הפשע בעפוד הבא <|

הרה"ק רבי מנחם מענדל מוויטבסק זי"ע

לרגל האי יומא דהולולא רבא של הר"ק רבי מנחם מענדל (בה"ר משה) מוויטבסק זצוק"ל, בעל "פרי הארץ", אשר מנוחתו כבוד בביה"ח הישן

שבעי"ק טבריא ת"י, שיחול השבוע (ראש חודש אייר ה'תשע"ט) נבואה נא ברננה אל היכל קדשו, נציץ מעט

בגדלות תפארתו והליכות קדשו, למען נלמד גם אנו לקח טוב ליראה את ה' ולאהבה אותו. - מתוך שיחות וספרי

הוד כ"ק רבינו הגה"צ שליט"א. ויהא רעווא שזכותו הגדולה תעמוד לנו בכל משאלת לב לטובה, אמן.

הנה כאשר הגעתי שם לרייסן מצאתי יהודים מיט צוריענע קאפיטענעס און נאנצע הערצער... [עם פשוט קדושה ולבנת שלמים] רצה לומר, שמבחינו בצורה החיצונית היו נראים כעובדי ה' המהלכים קרועי בגדים אבל מבפנים בפנימיותם היה ליבם שלם ולא את חדרה עבודתם פנימה כדי לשבר את הלב... - לפיכך הפכתי שם את היוצרות כדי שיהיו "נאנצע קאפיטענעס מיט צוריאכענע הערצער"!!! כלומר, שמבחינו לא יתגאו ביראתם וייראו כמהלכים בבגדים

שלמים. [אם רמז שישפיע להם פריה ברוח שיהיו מלבישים נאם ושלמים] אבל מבפנים יתהלכו בלבבות נעברים בענוה ובשפלות פנימית, ובעבודת ה' בפנימיות הלב!

ונאם הדברים למי שאמרם כאשר ידוע דרכו בקדוש הנשגבה של הר"ק מוויטבסק שכלפי שו"י היה נהוג בשרה ומתנהג במלכות ומבפנים לבבו נכנע ונשבר לרסיסים כפי חזון חתום תדיר: "השפל באמת!"

ואילו לכמה מן התלמידים גדולי התורה ציווה המגיד להוציא את ספריהם וחיבורם בגולה כדוגמת הר"ק בעל התניא זצוק"ל שהורה לו לערוך את 'שולחן ערוך הרב' וכן להרה"ק הרבי ר' פנחס רבה הגדול של פרנקפורט זצוק"ל, אחיו של הרבי ר' שמעלקא מניקלשבורג זצוק"ל, ציווה לחבר את הספר 'הפלאה' על

מסכת כתובות ואת ספר 'המקנה' על מסכת קדושין, ולהפציע בישראל. את תלמידו הנאמן רבי לוי יצחק זצוק"ל שלח המגיד לשמש ברבנות העיר הגדולה בדיטשעו, שמה שימש כנאמן אב בית דין, ולימד תורה לרבים והלהיב את לבנם לעבודתו יתברך, וכן רבים מתלמידי המגיד שמשו ברבנות בקהילות שונות.

בהזדמנות אחרת שלח הרבי ר' בער שניים מתלמידיו שהיו רבנים חשובים אל אחת העיירות כדי להשיב שם לב ישראל בתשובה לאביהם שבשמים לרוממם ולקרנם לתורה ועבודת השם יתברך.

התלמידים הנאמנים יצאו לדרכם ובבואם אל אותה עיירה ניסו מתחילה לדבר אל ליבם של יהודי המקום להוכיחם ולעוררם אל תכלית החיים ולקרנם ליראת שמים. אך עד מהרה ראו והבינו שאין דבריהם עושים רושם מספיק, מחמת

שיחיה אותה עיירה היו עמי הארץ והדיוטות הרחוקים מן התורה, ולא היו להם 'ללים' ראויים לקבל דברי מוסר והתעוררות.

התלמידים הגדולים הללו לא אמרו נואם, והחליטו שאינם זזים משם עד שיקיימו כראוי את השליחות שפקד עליהם רבם המגיד הקדוש.

התיישבו להם אפוא הני תרי צנתי דדהבא בבית המדרש המקומי, והחלו לעסוק בעצמם בלחץ אש קדוש בתורה ובתפילה ועבודת השם יתברך כדרכם בקדוש. את אט החלו התושבים המקומיים להתקרב לצדיקים הקדושים האלו, ללמוד מקורב ולהתבונן כיצד צריכה להיראות תפילתו של איש ישראל בפנימיות ומה

היא איכות 'ניעת התורה' בנאמנות כיצד מקפידים על קלה כבחמורה בשמירת התורה והמצוה. מה היא פנימיות שבת קדוש, ומי שגב מעלתו, וכל כיצא בזה. - ונתנו אל תוככי ליבם לעשות 'תשובה מאבה'!

שני התלמידים לא מיהרו לעזוב את המקום, בראותם שכל שנוקפים הימים מן מתחילים אנשי העיר להבין ולקלוט עד היכן מגיעים הדברים. היהודים הפשוטים התחברו והתדבקו בשני הצדיקים האורחים הדגולים שהתיישבו לזמן מה בעינם. והם אף הם השיבו להם מנה אחת אפיים למדו אותם דרכי תורה

וירא, ומה שאמר מדרגתם להתעלות ורחינת פנימית נפלאה.

והולם התקיים בהם בחברותא זו, מה שאמר בגמרא שלח יומא (פ"ו): "תניא 'אהבת את ה' אלקיך' (דברים ג' ה') שיהא שם שמים מתאבה על ידך, שיהא קורא ושונה ומשמש תלמיד חכם ויהא משאו ומתנו בנחת עם הבריות. מה הבריות אומרות עליו, אשרי אביו שלמדו תורה, אשרי רבו שלמדו תורה. או

להם לבריתו שלא למדו תורה, פלוגי שלמד תורה ראו כמה נאים דרכיו, כמה מתקנים מעשיו, עליו הכתוב אומר (ישעיה מ"ג, ג') 'אימרו לי עבדי אתה, ישראל אשר בך אתפאר' ע"כ.

במשך כשנה ישובו שני התלמידים באותה עיירה במילוי שליחות רבם ורק לאחר שנה שלמה כראותם שהועלו אותם על דרך המלך שבו למעורטש אל רבם הגדול.

**הסדרה המיוחדת שתוכל בס"ד
ליכנס לכל מועד באוירא עילאה
ובתענוג רוחני לחוש את אור המועד**

**להבין עמקי סודותיה
חגים מועדים וזמנים
עם תורת הקבלה**

- חג הפסח
- ספירת העומר
- חג השבועות
- בין המצרים
- ראש השנה
- עשרת יוה"כ
- חג הסוכות
- שופכים
- חנוכה ופורים

מבאר ומפרש
דברי הרב והרש"ש
בשפת בדורה
המבאיר והמבין
לחבנה בדורה
ורציה בשפת הכונה

הערות ודקדוקים
קושיות ותירוצים
בדברי הרב והרש"ש

סדא מקומות
על דברי הרב והרש"ש
וסקירות על הביאור

להשיג בחנויות הספרים המובחרות
הפזר רחוק מרוב המדינות ורוב מדינות א"י וישראל

השלוש והאחדות שתשרור תמיד בין שתי הקהילות – אחדות שנשמרה למופת בטבריה לדורות עולם! – ושיחיו כל ענייני העיר מתנהלים ונעשים רק על פי החלטת שני הרבנים יחדיו, הרב הספרדי עם הרב האשכנזי.

שנים רבות לאחר מכן המשיכה טבריה להתנהל על פי אותה מוסכמת כשבכל דבר וענין התאחדו הרב האשכנזי ובית דינו עם הרב הספרדי ובית דינו, ויחדיו היו חותמים על כל תקנות העיר וענייניה. אחת האסיפות הראשונות שלאחר אותה החלטה חשובה נקבעה לאמצע חודש אלול, כאשר על הפרק עמדו כמה עניינים חשובים בצרכי העיר. שליח של כבוד מטעם 'וועד הקהילה הגיע לביתו נאוה קודש של הצדיק מוויטעבסק, ומסר בידו את החומה לאסיפת הרבנים. בהגיע יום האסיפה עלו ואתכנסו כל גדולי הרבנים הספרדים והאשכנזים, ובראשם 'חכם באשי' והמתינו וציפו לקראת בואו של הרבי ר' מענדלי כמדובר, אך לאחר המתנה ארוכה שלא הצדיק את תלמידו הנאמן הרב"ק מקאליסק והתנצל על כך שלצערו לא יוכל להגיע כיום אל האסיפה. חלשה דעתו של חכם באשי מהיעדרו של הרב, וכשנפגש עמו לאחר מכן שאלו על כך, התנצל הרבי ר' מענדלי וביקש שימחול לו בדבר, ונסק את סיבת היעדרו: שכן מיום ראש חודש אלול ועד לאחר שמחת תורה עסוק אני מאוד בעבודת הקודש, ולא מצאתי בנפשי שום פנאי בשביל עניינים אחרים!

וכאן הוסיף הצדיק משפט מצמרר: האמין נא לי חכם באשי, אף אם אלך ברחוב בימים נוראים אלו ואמצא למרגלותיי אוצר בלום של אבנים טובות ומרגליות לא יהיה לי זמן כדי להתכופף ולהרימו!

ידוע היה מורנו הגאון הנעלה שהיה מורי ורבי המובהק, רבי אברהם יורוביץ זצוק"ל, דיין ומורה צדק דקהל עדתנו הקדושה העדה החרדית פה עיר"ק ירושלים ונב"א בגדל דבקותו בהרבי הקדוש רבי מנחם מענדל מוויטעבסק זצ"ל ובספרו הטהור "פרי הארץ" לגאון ולתפארת, ואף קרא את בית מדרשו על שמו "אהל מנחם". ידוע ומפורסם שענוותנותו ושלמות רוחו של הרב הקדוש מוויטעבסק היתה עצומה עד שאין בנמצא כמעט כדוגמתו, והיה מיחיד הדורות בזה, עד שהיה חותם על אגרותיו ומכתביו "השפל באמת".

במשך שנים רבות היה נוסע רבי אברהם בכל ערב ראש חודש להשתטח על הציון המצוינת בטבריה אשר שם חלקת מחוקק ספן. בכל עת ועידן היה הוגה ולומד בעמקות עצומה את ספרו הקדוש "פרי הארץ" ובמשך למעלה מעשרים שנה היה אף מוסר שיעור קבוע בספר קדוש זה, ואף אני הקטן למדתי ממנו הרבה תורה גם בזה הספר הקדוש, וכבר יצאו כמה חיבורים טובים משיעוריו המתוקים.

מרגל בפומיה לומר, שאין לך כמעט ספר מתלמידי הבעל שם טוב הק' זצ"ל שמדבר ומעורר על ענין השפלות וביטול היש והענוה כספר "פרי הארץ".

ואכן מידת הענוה והשפלות היתה אחת המידות הנאצלות שבה נתעטר הגה"צ רבי אברהם במיוחד. הענוה שלו הייתה נדירה ומפליאה, והיה מתנהג בפשטות וענוה חן לכל אחד ואחד, לכל ילד וילד, ויחסיים בכבוד, ולכל רב ותלמיד חכם היה מלא בהערצה ובהתבטלות.

הוא היה מלא אמונה טהורה באש יוקדת, כאשר מקובל מבית מדרשו הגדול של הרבי מוויטעבסק, שכל ספרו מלא מהו.

בכל דבר שאירע עימו, או צרה ששמע מאחרים, ראה בזה סימן מן השמים שעליו לתקן עצמו. ובכלל בכל דבר שקרה בחייו ראה רמז מן השמים שדורשים ממנו לתקן את עצמו, גם כשהגיע אדם לספר על צרותיו שלו, ראה בזה רמז מן השמים שהוא צריך לתקן בעצמו משהו, ולכן היה מבטיח ישועות כי הוא סבר שאם יתקן את עצמו במה שרמזו לו מן השמים אז הצרה של השני תעלם כי היא כבר פעלה את פועלה.

כדרך שמצינו אצל רבינו הקדוש רבי אלימלך מליזנעס זכותו יגן עלינו, כמובא בספר הקדוש "נוצר חסד" מורב הקדוש מקאמרנא זצוק"ל על פרקי אבות (א, יא) וז"ל: "ישמעתי אני השפל, משם רבינו אלימלך שאמר 'מה שכל העולם צועקים לפניו, זה מבקש שיחיה בנ, וזה צועק לפניו על פרנסתו, וזה על חייו'. ואמר: 'על ידי שחטאתי והכרעתי את העולם לכף חובה, צועקים לפני, חן לנו בני חיי ומוזני, שנלקח ממני בעבורך, ודברים אלו בוערים כלפדים' עכ"ל". ולחידא גירסא אמרו זאת משמו של אחיו הרבי ר' זושא זצוק"ל.

בימיו של הגה"ק רמ"מ מוויטעבסק זצוק"ל בעיר"ק טבריה ת"ק, תקע פעם איש יהודי אחד בשופר גדול, ויצא הקול בעיר שהנה נשמע קול שופרו של משיח והיו כל בני העיר בהתרגשות גדולה, והכל יצאו אל הרחובות בקול רעש גדול, ושאלו איש לרעהו האם נכונה השמועה שמלך המשיח בא, כי לא ידעו ולא מצאו מאין מגיע קול התקיעה החזק.

אך בהגיע אותה השמועה אל היכל הצדיק, וסיפור תלמידיו לפניו את קול ההמולה הגדולה שנשמע בעיר שהמשיח בא!

קם הרבי הק' מכיסאן, נישג ופתח את חלון חדרו, הוציא את ראשו חוצה והריח את האוויר שבחוץ, ותיקף על אחר פסק שעדיין אין זה רוחו של מלך המשיח שהרי נאמר בו (ישעיה נא, ג) "ורחיו ביראת ד'!" ועדיין אין מריחים בעולם את ריחת ה'...

ופירשו הצדיקים שלאחריו בביאור טיב זה המעשה, שלכאורה מדוע נצרך אותו צדיק קדוש עליון לקום ממקומו להוציא את ראשו חוצה ולהריח את ריח האוויר אשר בחוץ, כדי לבדוק מה ריח מריח בעולם, ותסגי ליה בריח האוויר שבביתו ובחדרו.

ברם תירצו הצדיקים, שבתוככי ביתו שם בקדוש פנימה, כבר היה מעין יתר דלעתיד לבוא, שם בתוך ביתו נאוה קדוש הריחו ביראת ה' תמיד.

על דרך אותו טיב המעשה שמסופר אודות השעון של הר"ק הרבי החתום הקדוש מלובלין זצוק"ל, שלאחר הסתלקותו חילקו את חפציו ירושתו בין צאצאיו, ובחלקו של בנו הר"ק רבי יוסף טורשינער זצוק"ל עלה 'שעון הקיר' הגדול והנאה שתלה על קיר חדרו של החתום.

פעם בדרך נסיעתו לביתו נאוה קדוש בטורשטין השתנה לפתע מזג האוויר עד שנעשה קשה מאוד להולכי דרכים גשמי ולעפות נחכו ארצה ללא רהק, כשהם מותירים אחריהם בוך וטיט ורפש בכל מקום. כמה ימים הוכרח רבי יוסף הצדיק לשהות בפונדק דרכים ולהמתין עד שתחלוף הסערה.

עם שוך השלגים והגשמים חפץ הצדיק לצאת להמשך דרכו, אך כשניגש אל הפונדקאי להסדר התשלום תבע הלה סך מכובד עבור כל ימי שהייתו בפונדק. באותה שעה לא היה בידיו של רבי יוסף, שנודע כעני מרוד, די מעות לתשלום החוב, לפיכך הציע לבעל הפונדק שיבא לעצמו דבר אחד מחפציו ירושת אביו הקדוש שהיו

עימו, בהטעימו לפניו שאלו הם חפצים יקרי ערך, בהיותם בירושה בידו מאביו הקדוש רבם ומאורו של ישראל.

משנפתחה המזוזה צדה עינו של הפונדקאי את השעון הגדול והיקר, ומתוך כל חפצי הירושה בחר לו את שעון הקיר המפואר תמורת חובו.

רבי יוסף הצדיק המשיך בדרכו טורשטין, והפונדקאי תלה את השעון המהודר על אחד הקירות בחדרי הבית ונהנה לקול צלצולו מנגינתו. – היה זה שעון ענק ויפה המצלצל מדי שעה בשעה במנגינה ערבה. חלפה תקופה, והנה הגיע אל אותה אכסניה הר"ק הרבי ר' בער הס"ק מראדשיץ זצוק"ל מגדולי תלמידיו של החתום ונטה בדרכו ללינת לילה באותו פונדק דרכים.

החדר שהציע בעל הפונדק לראדשיצער היה בדיוק במקום שתלה שעון הקיר מירושת קדשו של רבו החתום זצ"ל. אך הראדשיצער לא הכירו ולא ידע מאומה אודות מקומו של שעון זה, המורה לפניו את השעה בכל עת שהייתו במלון.

והנה אתא ערב וגם לילה, והצדיק לא היה מסוגל לישון כל אותו לילה ולא כלום הוא התחלך בחדרו אנה ואנה בדביקות והתלהבות גדולה, והשינה ממנו והלאה...

למחרת עם שחר חקר את בעל הבית על טיבו של אותו שעון, וכיצד הגיע לידו. סיפר המוכסן דברים כוהייתו, שלפני תקופה התארח כאן הטורשינער בנו של החתום ובהיות שלא היה בידו תשלום שילם לו בשעון יפה זה, שהיה תחת ידו מירושת אביו הקדוש.

כששמע זאת הראדשיצער התמלא שמחה גדולה ואמר, עתה מבין אני מדוע הלחוב אותי כל כך 'שעון קיר' זה כל הלילה ולא הניח לי לישון, שכן טיב זה השעון שונה בתכלית מכל שאר השעונים כל שאר השעונים מנגנים לנו מדי שעה ניוגן נונה ועצוב, המבשרים על עוד שעה שחלפה ואיננה... מכריזים הם לפני האדם להזכיר לו את יום המיתה (ברכות ה...), ומעוררים לפניו לתקן את דרכיו ולפשפש במעשיו, על דרך ששנינו בפרקי אבות (ה, כב): "הלולים למות". – נגינתו של השעון נוקבת ומבכה בפני האדם המבין, ראה גם ראה היאך העברת את השעה האחרונה, שחלפה לה זה עתה...

[כדוגמת כמה שעונים עתיקים שבמקום ספרים או אחרות א"ב היו חורטים על הלוח את הפסוק: "ימלנו כלל עזיב" (נצח תהלים קסד, ד) שיש בו "ב" אחרונה נודע, כדי להזכיר את יום המיתה].

שונה הוא בתכלית טבעו ואופיו של שעון קדוש וטהור זה, הסביר הראדשיצער, במקום להודיע ולאכזב על שעה נוספת שחלפה ואיננה, הרי הוא מבשר בשמחה על התקרבותו אל הגאולה השלמה בשעה נוספת.

השעון הזה כולו מלא שמחה: וכל חכם ידא ה' המתקרב אל הקדושה הפנימית שהטביע בו הצדיק, הרי הוא מתמלא שמחה וצהלה מעין שמחת עולם התיקון של לעתיד לבוא. – כיצד ניתן לישון עם שעון שכזה המנגן לו בזמרה בכל שעה ושעה, שהתקרבם אנו בעוד שעה אל השמחה הגדולה שלעתיד לבוא?

כמ"ש בספרים הקדושים שהשפעת הצדיק וקדושתו עושה רושם גם בחפציו, כדוגמת 'חמורו של רבי פנחס בן יאיר' (ירושלמי דמאי פ"א ה"ג), ובביתו של הרבי הקדוש מלובלין בבתי גוואי ידידה פנימה כבר היה עולם התיקון. כנודע מצדיקים קדושי עליון שזכו לאור דלעתיד לבוא, על דרך שאמרו ב"פ דבבא בותא (ד"טו), "הטעימן הקב"ה בעולם הזה מעין העולם הבא".

טיב לקח מוסר נוסף נוכל להפיק ממעשה נאה זה, שעל כל דבר שבעולם ניתן להסתכל בשתי פנים. מצד אחד אפשר להסתכל בשלילה, בחצי הכוס הריק, ולראות כמה שחור ועצוב המצב... אך מאידך ניתן גם להסתכל בו בחיוב, לראות במעלה ולא בחסרון! – באותה עת שהשעון האחד בוכה ומתעצב על שעה שהלכה, הרי השעון האחר כנגדו שמה וצוה על התקרבותו לקראת הגאולה השלמה במהרה בימינו אמן.

זכותו תגן עלינו ועל כל ישראל – אמן

מוקד הזמנות ספרים

של הגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

קו ההזמנות של מכון טיב

0733-22-76-09

של הגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

קו ההזמנות של מכון טיב

0733-22-76-09

מוקד הזמנות ספרים

של הגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

קו ההזמנות של מכון טיב

0733-22-76-09